

Јавно предузеће за газдовање шумама „Србијашуме“ Београд
Сектор за шумарство и заштиту животне средине
Телефони: 011/311-34-10; 311-27-70; факс: 011/311-85-13
Булевар Михајла Пупина број 113, Нови Београд
Број: 3236
Датум: 15.10.2019.год.

ПРОГРАМ УПРАВЉАЊА

ПАРКОМ ПРИРОДЕ

„РАДАН“ за 2020.годину

Куршумлија, октобар 2019.год.

Редни број	САДРЖАЈ	Страна
I	УВОД	2
II	ЦИЉЕВИ ЗАШТИТЕ, ОЧУВАЊА, УНАПРЕЂЕЊА И ОДРЖИВОГ КОРИШЋЕЊА ЗАШТИЂЕНОГ ПОДРУЧЈА	4
III	ЗАШТИТА, ОДРЖАВАЊЕ, ПРАЂЕЊЕ СТАЊА И УНАПРЕЂЕЊЕ ПРИРОДНИХ И СТВОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ	5
1.	Приоритетне мере и активности на управљању природним вредностима	5
2.	Приоритетне мере и активности на управљању културно – историјским вредностима	11
3.	Управљање природним ресурсима	11
3.1.	Задаци и активности на заштити и управљању шумама	11
3.2.	Задаци и активности на заштити и управљању ловном и риболовном фауном	16
3.3.	Задаци и активности на коришћењу споредних шумских производа	17
3.4.	Задаци и активности на мониторингу	17
IV	ПРИОРИТЕТНИ ЗАДАЦИ НАУЧНО ИСТРАЖИВАЧКОГ И ОБРАЗОВНОГ РАДА	18
V	ПЛАНИРАЊЕ, ИЗГРАДЊА И УРЕЂЕЊЕ ПОДРУЧЈА	18
VI	ПРОМОЦИЈА ВРЕДНОСТИ ЗАШТИЂЕНОГ ПОДРУЧЈА	21
VII	САРАДЊА	23
VIII	ПОСЕБНИ ПОСЛОВИ И ЗАДАЦИ	23
IX	ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА	24

I УВОД

Основ за израду Програма управљања Парком природе „Радан“ за 2020. годину је Решење Завода за заштиту природе Србије 03 број 019-2655/2 од 26.09.2019. о условима заштите природе), члан 54. Закона о заштити природе („Сл.гл.РС“, број 36/09, 88/10, 91/10-исправка, 14/16 и 95/18 и др. закони) и члан 11. Уредбе о проглашењу Парка природе „Радан“ („Службени гласник РС“, бр 91/17). Програм управљања за 2020. год. је урађен у складу са Планом управљања ПП „Радан“ за период 2018.-2027. (сагласност министарства број 353-02-1737/2018-04 од 19.08.2019.).

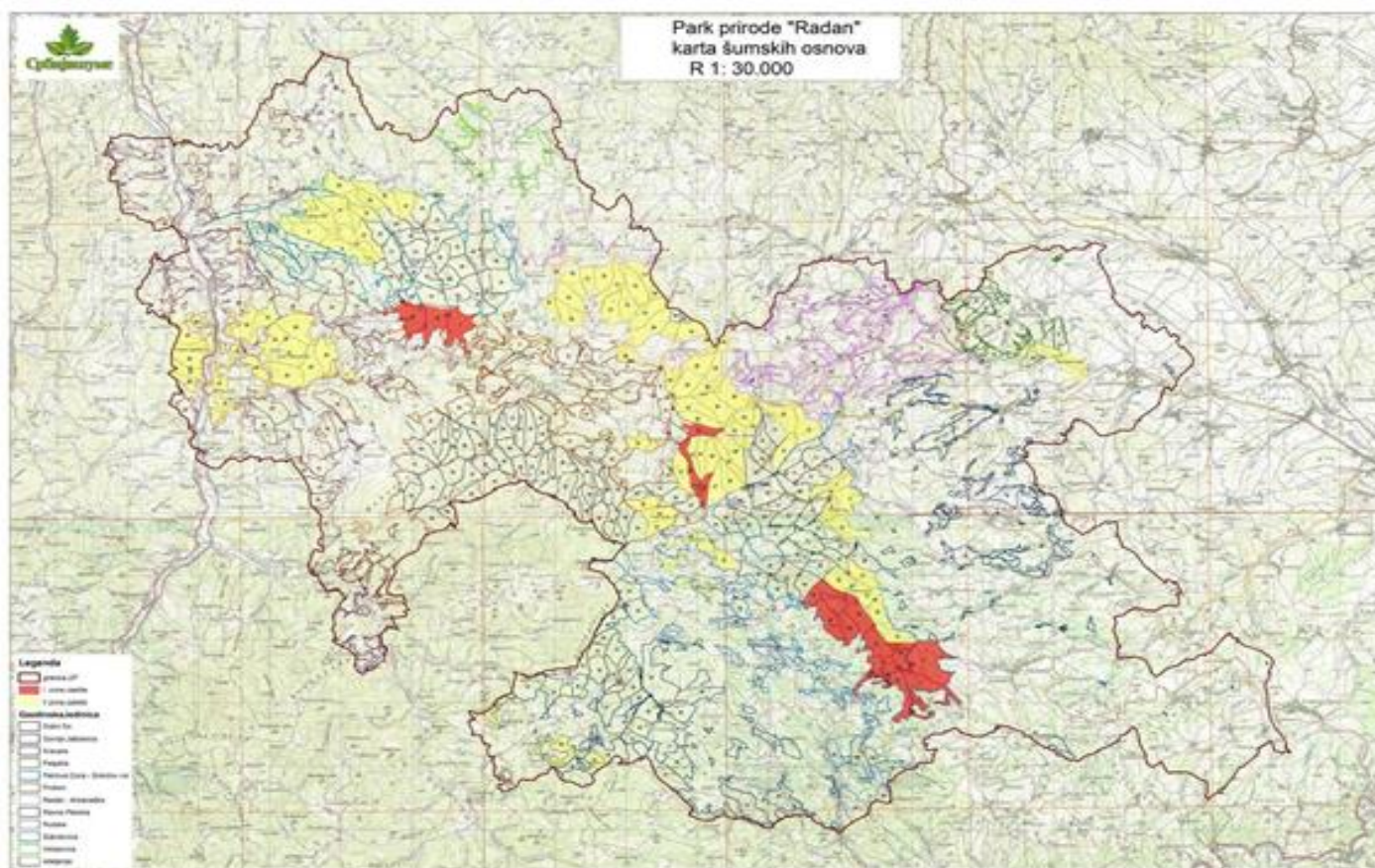
Управљач је пре почетка израде Програма управљања од Завода за заштиту природе Србије затражио услове заштите природе за израду Програма управљања Парком природе „Радан“ за 2020.годину. Програм управљања је израђен у складу са добијеним решењем о условима заштите природе за израду Програма управљања Парком природе „Радан“ за 2020.годину од 26.09.2019.године, бр. 019-2655/2.

Парк природе „Радан“ стављен је под заштиту ради очувања геолошке, биолошке и предеоне разноврсности, а нарочито очувања разноврсних облика вулканског рељефа; Лецко андезитског масива, највишег и највећег вулканског комплекса у Србији (клисуре: Велике Косанице, Гајтанске реке, Боринске реке и Соколов вис); хидролошких и хидрогеолошких појава (бифуркација Деливоде, термоминералне воде Пролома); шумских станишта на контрасту између котлина и брдско-планинских терена на дисецираном рељефу са комадима андезитских стена рефугијалног карактера, од појаса заједница врбе и тополе (*Salici-Populetum albae*), климазоналних заједница сладуна и цера (*Quercetum farnetto-cerris, Rud*), термофилних китњаковових заједница (*Quercetum montanum moesiicum*), китњаково-грабових заједница (*Quercus-Carpinetum serbicum, Rudski 1940*), мезофилних букове шуме (*Fagetum montanum moesiicum*), реликтних полидоминантних и осиромашених шумских заједница са мечјом леском (*Corylus colurna L.*) и кавкаском липом (*Tilia caucasica* Rupr.) и заједница јавора и граба (*Aceri-Carpinetum betuli*) у контактном делу између храстовог и буковог појаса; станишта и популације дивље флоре (751 биљном врстом), а посебно мезијских ендемита (*Pulsatilla montana ssp. bulgarica, Pastinaca hirsuta, Armeria rumelica* и *Sedum stefco*); станишта и популација дивље фауне, посебно птица (црна рода, орао кликташ, сури орао, патуљаста орао, сиви соко, прдавац, буљина, легањ), сисара (енедемичне врсте македонска волухарице и шареног твора), риба (поточна пастрмка, двопругаста уклија, поточна мрена, кркуша, клен, вијун и греч), водоземаца и гмизаваца; карактеристичних природних предела и културно-историјског наслеђа специфичног по времену настанка, степену очуваности и културној вредности.

Парк природе „Радан“ налази се на територији општине Куршумлија, Бојник, Лебане, Медвеђа и Прокупље, укупне површине 41.312,66 ха од чега је у државној својини 17.580,33 ха односно 42,56 % укупне површине заштићеног подручја и у приватној својини 23.719, 84 ха односно 57,44 % укупне површине заштићеног подручја.

На подручју Парка природе „Радан“ успостављени су режими заштите I, II и III степена. Режим I степена обухвата површину 1.077,52 ха (2,61%), II степена 3.886,50 ха (9,41%) и III степена 36.348,64 ха (87,98%).

Управљање Парком природе „Радан“ поверено је ЈП „Србијашуме“, а непосредно управљање на терену обављају два шумска газдинства: ШГ „Топлица“, Куршумлија и ШГ „Шума“, Лесковац.

II ЦИЉЕВИ ЗАШТИТЕ, ОЧУВАЊА, УНАПРЕЂЕЊА И ОДРЖИВОГ КОРИШЋЕЊА ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

На подручју Парка природе „Радан“ обезбеђују се опште мере заштите и унапређења геолошке и биолошке разноврсности:

- очување специфичних геоморфолошких творевина: клисуре Косанице, Боринске реке, клисуре Гајтанске реке, вулканских облика рељефа Соколовог виса и др.;
- очување хидрогелолошких и хидролошких феномена: бифуркације Деливоде, водопада на Боринској реци и термоминералне воде Пролом бање, посебно алкалне изворе који представљају вредност од међународног значаја
- заштита и одрживо коришћење геолошке разноврсности;
- примена мера заштите и унапређења у складу са законом којим се уређује заштита животне средине, заштита природе, шумарство, ловство, заштита и одрживо коришћења рибљег фонда, као и оштепних правилима међународног права и потврђеним међународним уговорима;
- очување аутохтоне шумске вегетације на подручју и хоризонталне и вертикалне структурираности шума;
- очување аутохтоних комплекса под пашњацима и ливадама, да би се сачували карактеристични елементи флоре и фауне и мозаичност и разноврсност предела; очување влажних станишта;
- праћење стања и степена очуваности дивљих врста флоре и фауне и њихових станишта, приоритетних типова станишта, еколошки значајног подручја и еколошких коридора;
- спровођење мера заштите, очувања и унапређења врста, њихових популација, природних станишта и екосистема;
- развијање етно-туризма на природним потенцијалима у складу са утврђеним мерама и режимом заштите;
- развијање пољопривреде на принципима одрживог развоја;
- укључивање локалног становништва у развојне пројекте усмерене на органску производњу хране;
- спровођење сакупљања лековитих и јестивих дивљих биљних врста и гљива на начин којим се обезбеђује трајни опстанак врста, њихових станишта и животних заједница ради одрживог коришћења и очувања природних ресурса;
- организовање обуке и информисање берача, откупљивача и осталих корисника о правилном начину сакупљања лековитих и јестивих дивљих биљних врста и гљива;
- успостављање конторлисаног плантажног гајења лековитих и јестивих дивљих врста биљака и гљива које се могу гајити у култури и
- организовање едукација локалног становништва о потенцијалним могућностима заштићеног подручја у функцији локалног еколошког развоја и подизања свести јавности о значају заштите, очувања и унапређења геолошке и биолошке разноврсности Парка природе „Радан“.

III ЗАШТИТА, ОДРЖАВАЊЕ, ПРАЋЕЊЕ СТАЊА И УНАПРЕЂЕЊЕ ПРИРОДНИХ И СТВОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ

1. Приоритетне мере и активности на управљању природним вредностима

Приоритетне мере на управљању природним вредностима парка природе су заштита, управљање и унапређење стања природних вредности.

Заштиту, односно чување подручја и унутрашњи ред у заштићеном подручју, спроводиће служба чувара заштићеног подручја, кроз редовну контролу свих активности у Парку природе „Радан“, обележавање и чување граница заштићеног подручја.

Мере и активности на управљању природним вредностима огледају се у сталном праћењу, контроли и унапређењу стања строго заштићених и заштићених врста биљака, животиња, гљива и инсеката, праћењу стања и коришћењу природних ресурса у заштићеном подручју (шума, земљишта, камена и воде) у границама ПП „Радан“.

Такође вршиће се сталан надзор над спровођењем режима заштите по одређеним степенима заштите (I, II и III) у границама парка природе, од стране чуварске службе. Обавеза чувара је да о свим променама на заштићеним врстама и противправним поступцима сачињавају записнике и службене белешке које даље предају руководиоцима чуварске службе односно саомсталним референтима за приватне шуме (ПШ) и заштиту животне средине (ЗЖС), а они руководиоцима службе за планирање и газдовање шумама у својим шумским газдинствима.

Активности на заштити подручја одвијаће се обнављањем граница и ознака заштићеног подручја, обнављањем зона заштите, постављањем информативних табли, и табли ознака.

У складу са Правилником о унутрашњој организацији Јавног предузећа за газдовање шумама „Србијашуме“ и Правилником о условима које мора да испуњава управљач заштићеног подручја („Сл.гл.РС“, бр.85/09) формирана је чуварска служба ПП „Радан“ коју чини 6 чувара заштићеног подручја.

Послове чувања ПП „Радан“ на територији која је у надлежности ШГ „Топлица“ (општине Куршумлија и Прокупље), обављаће 3 чувара парка природе, а у надлежности „Шума“ Лесковац, (општина Бојник, Лебане и Медвеђа) 3 чувара парка природе. Остали чувари шума, чији су рејони на којима обављају послове унутар ПП „Радан“, повремено ће бити укључени у рад на реализацији годишњег Програма управљања за 2020.години.

Чувари врше непосредан надзор активности у парку природе на својим рејонима и за свој рад у парку природе одговарају саосталним референтима за ПШ и ЗЖС, а они руководиоцима службе за планирање и газдовање шумама у својим шумским газдинствима.

Све неправилности које се уоче на терену пријављују се усменим путем или службеном белешком самосталном референту за ЗЖС или самосталном референту за ПШ и ЗЖС, а он руководиоцу службе за планирање и газдовање шумама. У току свог рада чувари воде дневнике рада, које контролишу наведени руководиоци.

Планирана средства за бруто зараде чувара заштићеног подручја ПП „Радан“ за 2020. годину приказана су у следећој табели. Тражена средства од МЗЖС су предвиђена за 6 чувара заштићеног подручја.

Планирана средства за бруто зараде чуварске службе заштићеног подручја (динара)		Извршилац посла
МЗЖС:	3.600.000,00	Управљач
Средства из накнада:	1.700.000,00	

У оквиру трошкова чуварске службе планирани су трошкови бруто зараде рибочувара у рибарском подручју „Радан“.

Планирана средства за бруто зараде рибочувара у рибарском подручју „Радан“ (динара)		Извршилац посла
Средства из накнада:	1.332.000,00	Управљач

У оквиру материјалних трошкова чуварске службе планирани су трошкови: горива, регистрације аута и сервисирања, за шта су планирана средства у износу од:

Планирана средства за остале трошкове чуварске службе: гориво, регистрација аута и сервисирање (динара)		Извршилац посла
Средства из накнада:	700.000,00	Управљач

У 2020. години се планира набавка 6 униформи за самосталног референта за ЗЖС, самосталног референта за ПШ и ЗЖС, и руководиоце чуварске службе Парка природе „Радан“ сходно Правилнику о службеној одећи чувара заштићеног подручја, тако да су планирана финансијска средства:

ПРОГРАМ УПРАВЉАЊА ПАРКОМ ПРИРОДЕ „РАДАН“ ЗА 2020. ГОДИНУ

Планирана средства за набавку униформи (динара)		Извршилац посла
Средства из накнада:	510.000,00	Управљач, Изабрани извођач радова - треће лице

Од остале опреме за чуварску службу планира се набавка (GPS уређаја 2 ком., 2 таблета, 1 фотоапарат, 1 штампач, 5 ком двогледа и остале техничке опреме) у вредности:

Планирана средства за опрему чуварске службе: GPS (динара)		Извршилац посла
МЗЖС:	400.000,00	Управљач

Планирана средства за опрему чуварске службе: рачунари, штампачи, лаптоп и остале техничке опреме (динара)		Извршилац посла
Средства из накнада:	200.000,00	

Планирана средства за опрему чуварске службе: фотоапарат (динара)		Извршилац посла
Средства из накнада:	60.000,00	

Планирана средства за опрему чуварске службе: двогледи (динара)		Извршилац посла
Средства из накнада:	145.000,00	

ПРОГРАМ УПРАВЉАЊА ПАРКОМ ПРИРОДЕ „РАДАН“ ЗА 2020. ГОДИНУ

За чуварску службу ПП „Радан“ планира се и набавка 3 теренска возила:

Планирана средства за набавку теренских возила (динара)		Извршилац посла
Средства из накнада:	5.550.000,00	Управљач

У складу са Правилником о условима које мора да испуњава управљач заштићеног подручја, послове у ПП „Радан“ обављаће и служба за опште и правне послове, служба за ловство и остале ресурсе, служба за планирање и газдовање шумама и служба за финансије и рачуноводство. На изради управљачких докумената ПП „Радан“ (Програма управљања ПП „Радан“ за 2021. годину, извештај о остваривању годишњег програма управљања за 2020. годину) и изради других програма и пројеката, као и на реализацији истих, радиће самостални референти за приватне шуме и заштиту животне средине и руководиоца чуварске службе. За рад самосталних референата на изради управљачких докумената и руководиоца чуварске службе, у ПП „Радан“, планирана су средства:

Планирана средства за бруто зараде запослених на изради управљачких докумената (програм управљања за 2021. год., извештаја о остварењу програма за 2020.год., њихово спровођење и контрола спровођења) (динара)		Извршилац посла
МЗЖС:	160.000,00	Управљач
Сопствена средства:	100.000,00	
Средства из накнада:	2.480.000,00	

Планирана средства за остале трошкове стручне службе: гориво, регистрација аута и сервисирање (динара)		Извршилац посла
МЗЖС:	0,00	Управљач
Сопствена средства:	0,00	
Средства из накнада:	400.000,00	

Обнављање граница ПП „Радан“ вршиће се у 2020. години, и то укупно 36 km граница. У обнављању граница учествоваће запослени у шумским газдинствима: самостални референти за приватне шуме и заштиту животне средине, руководиоца чуварске службе, запослени у Служби за израду шумских основа, геометри, рејонски чувари шума и шумски радници. Планирани трошкови за обнављања граница правдаће се трошковима зарада учесника у обнављању.

Планирана средства за обнављање граница II зоне заштите и спољних граница (динара)		Извршилац посла
Средства из накнада:	168.810,48	Управљач

У 2020.години извршиће се израда и постављање путоказа (2ком) , постављање ознака табли (17) и информативних табли (5). Активност ће бити реализована ангажовањем трећег лица односно извођача радова.

Путокази ће бити постављени на следећим локалитетима: Водопад Рипиводе и код пећине Косте Пећанца. Ознака табле биће постављене на следећим локалитетима: Петровац из смера Медвеђе, Петровац из смера Лебана, Соколовица, Пролом бања 2, Свињиште 2 ,Брестовачко језеро 2, Девојачки крш 2, Рипиводе, Беговића гроб, Рударе 2,Гајтан и Статовац.

Информативне табле ће бити постављене на следећим локалитетима: Милошеве воде -Соколовица, Пешачка стаза Радуловац, Саставци, Лебане -путни правац Вујаново-Оране и Горњи Гајтан.

Планирана средства за израду и постављање ознака табли (динара)		Извршилац посла
МЗЖС:	393.400,00	Управљач, изабрани извођач радова, треће лице
Сопствена средства:	0,00	
Средства из накнада:	55.000,00	

ПРОГРАМ УПРАВЉАЊА ПАРКОМ ПРИРОДЕ „РАДАН“ ЗА 2020. ГОДИНУ

Планирана средства за израду и постављање путоказа (динара)		Извршилац посла
МЗЖС:	0,00	Управљач, изабрани извођач радова, треће лице
Сопствена средства:	0,00	
Средства из накнада:	30.000,00	

Планирана средства за израду и постављање информативних табли (динара)		Извршилац посла
МЗЖС:	200.000,00	Управљач, изабрани извођач радова, треће лице
Сопствена средства:	0,00	
Средства из накнада:	120.000,00	

У 2020. години планирају се активности и на одржавању чистоће, спровођењем акција чишћења излетишта и приобаља језера у организацији управљача али и у сарадњи са другим предузећима и организацијама, а планирана средства ће се утрошити за материјалне трошкове као и зараде учесника акције чишћења.

Планирана средства за одржавање чистоће (динара)		Извршилац посла
МЗЖС:	0,00	Управљач
Сопствена средства:	0,00	
Средства из накнада:	30.000,00	

У 2020. години планира се заснивање, унос података и одржавање дигиталне базе података. Активност ће бити реализована ангажовањем трећег лица односно извођача радова.

Планирана средства за заснивање, унос података и одржавање дигиталне базе података (динара)		Извршилац посла
МЗЖС:	0,00	Изабрани извођач радова, треће лице
Сопствена средства:	0,00	
Средства из накнада:	1.000.000,00	

2. Приоритетне мере и активности на управљању културно–историјским вредностима

Споменичко наслеђе Парка природе „Радан“ и његове непосредне околине може се разврстати према времену настанка, степену очуваности и уметничким вредностима. У Плочнику код Прокупља (подручје изван парка природе) у периоду винчанске културе био је центар делатности рударства. У том подручју имамо значајне археолоке локалитете. Из периода распада Римског царства 395. године и формирања Византије најзначајнији споменик је Царичин град (Iustiniana prima). Другу групу чине објекти из XII века из периода Немањића, када је српска црква добила аутокефалност.

Постојеће стање културно-историјских споменика:

- Царичин град (Iustiniana prima) - општина Лебане;
- Црквиште Голубовац – општина Бојник;
- остаци цркве Огњене Марије – општина Бојник;
- локалитет Манастириште;

Активности на промовисању културно-историјске вредности Парка природе управљач планира у 2020. години, у сарадњи са општинама Бојник, Лебане, Прокупље, и Куршумлија, као и са Туристичким организацијама ових општина.

3. Управљање природним ресурсима

3.1. Задаци и активности на заштити и управљању шумама

У оквиру ПП „Радан“ након валоризације простора заштитом је обухваћена површина од 16.230,57 ха државних шума и шумског земљишта са којима газдује ЈП „Србијашуме“, односно ШГ „Топлица“, Куршумлија и ШГ „Шума“ Лесковац. Од укупно заштићене површине најквалитетније шуме (високог узгојног облика)

учествују са 42,3%, мање квалитетне – типа изданаčkih шума учествују са 29,1%, вештачки подигнуте састојине – културе учествују са 4,4%, а 13,3% чине шикаре и шибљаци.

Управљање шумама у ПП „Радан“ спроводиће се у складу са дефинисаним режимима заштите, Законом о шумама и планским документима који су донети за шуме.

У 2020. години планирају се радови на пошумљавању голети, нези шума као и праћење здравственог стања четинарских шума у свим газдинским јединицама и мониторинг поткорњака у свим четинарским шумама и културама, а посебно на површинама које су биле захваћене снеговима и снегоизвалама.

Клопке за мониторинг поткорњака ће бити постављене на ГЈ „Радан Арбанашка“ 50 b (IAC ECOLURE 2 ком.), 35 d (IT ECOLURE 1 ком.), и 35d (PC ECOLURE 1ком.).

План гајења за 2020. годину је:

1. Нега шума – чишћење -сеча чишћења у младим природним састојинама
-ГЈ „Рударе“ 29а одељење (12,4 ha), 30с (5,2 ha), ГЈ „Радан Арбанашка“ 22а (2 ha), 37а (2,5 ha);
2. Нега шума – Мере неге до 5. годинастарости- Окопавање и праћење
ГЈ „Радан Арбанашка“ 6 -3 (2 ha), ГЈ „Ргајске планине“ 63-2 (1,08 ha);
3. Оснивање нових шума- пошумљавање голети
ГЈ „Рударе“ 21 -1 (2,1 ha), 25-2 (1,02 ha);
4. Вештачко обнављање – попуњавање култура
ГЈ „Радан Арбанашка“ 6-3(0,28 ha), Гј „Ргајске планине“ 63 -2 (0,28 ha);
5. Поновно пошумљавање са припремом терена
ГЈ „Петрова гора – Соколов вис“ 54 b (0,22 ha), 58 f (0,38ha);
6. Пошумљавање пожаришта
ГЈ „Петрова гора – Соколов вис“ 71 c (2,09 ha).

ПРОГРАМ УПРАВЉАЊА ПАРКОМ ПРИРОДЕ „РАДАН“ ЗА 2020. ГОДИНУ

Планирана средства за радове у шумарству (гајење и заштита шума) (динара)		Извршилац посла
МЗЖС:	0,00	Управљач, Изабрани извођач радова – треће лице
Сопствена средства:	1.050.660,57	
Средства из накнада:	1.129.114,75	

У 2020. години планирају се радови на коришћењу шума у оквиру ПП“ Радан“ и то на следећим ГЈ и у обиму (Табела 1)

Назив ГЈ	Одељење	Одсек	Врста дрвета	Врста сече	Површина (ha)
„Соколовица“	031	А	Буква	Проред	10,91
„Соколовица“	031	В	Буква	Проред	5,16
„Соколовица“	031	С	Буква	Групимично оплодна сеча	3,59
„Соколовица“	031	Д	Буква	Групимично оплодна сеча	6,59
„Соколовица“	031	Е	Буква	Оплодна сеча	0,92
„Соколовица“	032	А	Буква	Проред	19,70
„Соколовица“	032	В	Буква	Групимично оплодна сеча	5,75
„Соколовица“	032	С	Буква	Групимично оплодна сеча	6,17
„Соколовица“	033	А	Буква	Проред	19,41
„Соколовица“	034	А	Буква	Проред	15,98
„Соколовица“	034	В	Буква	Групимично оплодна сеча	6,34
„Соколовица“	034	С	Буква	Групимично оплодна сеча	4,02
„Соколовица“	034	Д	Буква	Групимично оплодна сеча	9,54
„Равна планина“	015	А	Цер	Проред	20,80

ПРОГРАМ УПРАВЉАЊА ПАРКОМ ПРИРОДЕ „РАДАН“ ЗА 2020. ГОДИНУ

„Равна планина“	015	В	Буква	Проред	1,44
„Равна планина“	018	В	Китњак	Проред	8,60
„Равна планина“	023	А	Китњак	Проред	3,30
„Равна планина“	023	С	Китњак	Проред	7,19
„Равна планина“	025	А	Китњак	Оплодна сеча	8,51
„Равна планина“	032	Е	Китњак	Оплодна сеча	8,30
„Равна планина“	034	Д	Буква	Оплодна сеча	11,80
„Равна планина“	035	А	Буква	Проред	13,68
„Пролом планина“	029	А	Буква	Групимично оплодна сеча	30,80
„Пролом планина“	029	А	Смрча	Групимично оплодна сеча	30,80
„Пролом планина“	029	В	Смрча	Проред	1,54
„Пролом планина“	029	С	Смрча	Проред	0,51
„Пролом планина“	029	Д	Смрча	Проред	0,37
„Пролом планина“	029	Е	Смрча	Проред	0,61
„Пролом планина“	029	Ф	Смрча	Проред	0,81
„Пролом планина“	030	А	Буква	Проред	16,13
„Пролом планина“	030	В	Буква	Групимично оплодна сеча	8,49
„Пролом планина“	030	С	Буква	Проред	4,01
„Пролом планина“	030	Д	Буква	Проред	3,99
„Пролом планина“	031	А	Буква	Групимично оплодна сеча	15,51
„Пролом планина“	031	А	Смрча	Групимично оплодна сеча	15,51
„Пролом планина“	031	В	Буква	Проред	8,69
„Пролом планина“	031	С	Буква	Проред	0,31
„Пролом планина“	031	С	Смрча	Проред	0,31

ПРОГРАМ УПРАВЉАЊА ПАРКОМ ПРИРОДЕ „РАДАН“ ЗА 2020. ГОДИНУ

„Пролом планина“	031	D	Смрча	Проред	0,28
„Пролом планина“	031	E	Смрча	Проред	0,23
„Пролом планина“	032	A	Буква	Групимично оплодна сеча	18,22
„Пролом планина“	032	A	Смрча	Групимично оплодна сеча	18,22
„Пролом планина“	032	B	Буква	Проред	10,86
„Пролом планина“	032	B	Смрча	Проред	10,86
„Пролом планина“	032	C	Буква	Групимично оплодна сеча	2,37
„Пролом планина“	032	D	Буква	Проред	1,11
„Пролом планина“	032	E	Буква	Проред	9,37
„Рударе“	028	B	Сладун	Проред	6,42
„Рударе“	030	A	Сладун	Проред	22,61
„Рударе“	040	A	Китњак	Проред	9,48
„Рударе“	040	C	Цер	Проред	2,46
„Рударе“	042	A	Граб	Проред	9,09
„Рударе“	049	A	Сладун	Проред	18,27
„Радан Арбанашка“	078	A	Буква	Проред	7,72
„Радан Арбанашка“	078	B	Цер	Проред	17,39
„Радан Арбанашка“	078	B	Црни бор	Проред	17,39
„Радан Арбанашка“	079	A	Буква	Оплодна сеча	28,61
„Радан Арбанашка“	079	B	Буква	Проред	5,36
„Радан Арбанашка“	079	C	Граб	Проред	8,26
„Радан Арбанашка“	079	D	Црни бор	Проред	0,43
„Радан Арбанашка“	080	A	Буква	Оплодна сеча	16,01
„Радан Арбанашка“	080	B	Буква	Проред	7,12
„Радан Арбанашка“	080	C	Буква	Оплодна сеча	3,77

3.2. Задаци и активност на заштити и управљању ловном и риболовном фауном

Развој и унапређење ловства оствариће се побољшањем стања и фонда дивљачи у постојећим ловиштима.

На територији заштићеног подручја једна од значајних делатности је ловство које се одвија у:

- ловишту „Соколовица“ којим управљају ЈП „Србијашуме“ ШГ „Топлица“ Куршумлија.
- као и на 5 ловишта којима газдују различита ловачка удружења:
 - Ловачко удружење „Бојник“ из Бојника – ловиште „Радан“;
 - Ловачко удружење „Соко“ из Куршумлије – ловиште „Радан“;
 - Ловачко удружење „Топлица“ из Прокупља – ловиште „Радан“;
 - Ловачко удружење „Јабланица“ из Лебана – ловиште „Радан“ и
 - Ловачко удружење „Горња Јабланица“ из Медвеђе – ловиште „Радан“.

У ловним основама ловишта наведене су врсте које су трајно заштићене, врсте које су заштићене ловостајем, као и врсте ван режима заштите.

Трајно заштићене врсте су: видра (*Lutra lutra*), хермелин (*Mustela erminea*) и ласица (*Mustela nivalis*). Ловостајем заштићене врсте су: срна (*Capreolus capreolus*), дивља свиња (*Sus scrofa*), зец (*Lepus europaeus*), веверица (*Sciurus vulgaris*), сиви пух (*Glis glis*), јазавац (*Meles meles*), куна златица (*Martes martes*), куна белица (*Martes foina*) и ондатра (*Ondatra zibethica*). Врсте ван режима заштите су: вук (*Canis lupus*), шакал (*Canis aureus*), лисица (*Vulpes vulpes*), дивља мачка (*Felis silvestris*) и твор (*Mustela putorius*).

Планирани радови у области ловства спроводиће се у складу са Законом о дивљачи и ловству и са Уредбом о проглашењу Парка природе „Радан“ .

Планира се постављање техничких објеката – чека затворена једна и уређење једног хранилишта или појилишта.

Планирана средства на изради и постављању ловно техничких објеката (динара)		Извршилац посла
Средства из накнада:	70.000,00	Управљач

Планирана средства на уређењу хранилишта или појилишта (динара)		Извршилац посла
Средства из накнада:	30.000,00	Управљач

У оквиру Парка природе „Радан“ формирано је и рибарско подручје “Радан“.

Планирани радови у области рибарства спроводиће се у складу са Законом о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда и са Уредбом о проглашењу Парка природе „Радан“.

3.3. Задаци и активности на коришћењу споредних шумских производа

Богата вегетација и очувана природна средина овог подручја је права ризница различитог лековитог биља и шумских плодова. Сакупљање лековитог биља и шумских плодова код становника овог подручја је присутно и у функцији је сопствених потреба и потреба локалног тржишта, што представља недовољну искоришћеност постојећег природног потенцијала.

3.4. Задаци и активности на мониторингу

Праћење, строго заштићених и заштићених врста биљака, животиња и гљива, праћење стања природних ресурса у заштићеном подручју (речних водотока, земљишта, шума и др.), биће редовна пословна активност реверних инжењера шумарства оних газдинских јединица које се територијално налазе у ПП „Радан“. Мониторинг у Парку природе „Радан“ је редовна и обавезна активност стручних служби управљача, реверних инжењера и чувара заштићеног подручја.

У току 2020. године Управљач планира да ангажовањем стручне институције изврши мониторинг - ретких и заштићених врста биљака ПП „Радан“ и мониторинг - птица ПП „Радан“. Циљ мониторинга ретких и рањивих врста је инвентаризација и картирање за заштиту значајних врста биљака, а циљ мониторинга птица је утврђивање састава орнитофауне и омогућавање адекватне заштите птица и њихових станишта на подручју Радан планине. За реализацију овог пројекта планира се спровођење јавне набавке.

Мониторинг - Планирана средства за Мониторинг - ретких и заштићених врста биљака ПП „Радан“ (динара)		Извршилац посла
МЗЖС:	750.000,00	Стручна институција изабрна у поступку јавне набавке

Мониторинг - Планирана средства за мониторинг - птица ПП „Радан“ (динара)		Извршилац посла
МЗЖС:	100.000,00	Стручна институција изабрна у поступку јавне набавке
Средства из накнада:	150.000,00	

IV Приоритетни задаци научно-истраживачког и образовног рада

Приоритетне задаци научно истраживачког и образовног рада произилазе из стања природних и створених вредности и потребе њихове заштите, очувања и унапређења.

- Очување и унапређење стања шумских екосистема; контролисана експлоатација дрвних и недрвних шумских производа.
- Едукација локалног становништва у области заштите природних и створених вредности ПП „Радан“;
- Едукација локалног становништва у области туризма; утврђивање потенцијала, мотивисање становништва, успостављање критеријума;
- Подизање нивоа свести локалне заједнице у циљу очувања биодиверзитета Радана; указати на вредности ресурса, којима располажемо.
- Едукација локалног становништва у области одрживог коришћења шумских плодова, лековитог биља и гљива; упознавање локалног становништва са законом о заштићеним врстама;
- Едукација свих популација корисника ПП „Радан“ у области спровођења прописаних режима заштите; упознавање са прописима за различите степене режимима заштите.
- Едукација локалног становништва у области одрживог управљања отпадом.

V Планирање, изградња и уређење подручја

1. Мере и услови

Радови и активности на планирању, изградњи и уређењу ПП „Радан“ изводиће се у складу са дефинисаним режимима заштите и условима заштите природе које ће издати Завод за заштиту природе Србије, а на основу захтева носилаца активности и радова који ће се извршавати у заштићеном подручју. Планирају се следећи радови:

За потребе обезбеђења будућих радова на унапређењу и очувању стања ПП „Радан“ планира се израда пројектне документације за изградњу Центра за посетиоце.

Планирана средства за израду пројектне документације за изградњу Центра за посетиоце „Радан“ (динара)		Извршилац посла
МЗЖС:	0,00	Изабрани извођач радова, треће лице
Сопствена средства:	0,00	
Средства из накнада:	1.200.000,00	

Управљач за 2020 године Планира изградњу брвнаре површине 25 m², на локалитету „Код старих борова“- која ће служити као центар за посетиоце.

Планирана средства за изградњу брвнаре (динара)		Извршилац посла
МЗЖС:	0,00	Изабрани извођач радова, треће лице
Сопствена средства:	500.000,00	
Средства из накнада:	2.000.000,00	

С обзиром да путеви представљају једну од најзначајнијих инфраструктурних објеката, од значаја за локално становништво, чување и вршење осталих активности у оквиру Парка природе, управљач у току 2020. године планира радове на реконструкцији, изградњи и одржавању путева у Парку природе „Радан“. И то : реконструкција пута Пролом бања- Милошева вода 5,8 km и Путни правац Добра вода 36 одељење.

одржавање путева Велики под- Гајтанска врата 1 km, Соколовица одељење 29- одељење 34 1,6 km, Штација-Задња капија 0,55 km, Марков крш- Крушкар- Соколов вис 1 km, Лаушки поток- Врело-Арбанашка 2 km, Мала Власа- Лаушки поток 3,3 km.

Планирана средства реконструкција, изградња и одржавање путева у Парку природе (динара)		Извршилац посла
МЗЖС:	0,00	Управљач, Извођач радова изабран у поступку јавне набавке - треће лице
Сопствена средства:	500.000,00	
Средства из накнада:	25.389.968,51	

Планирана је и набавка грађевинске механизације и то: Булдозер са англ.доз.уређајем снаге 120 kw и багер.

Планирана средства набавку грађевинске механизације (динара)		Извршилац посла
МЗЖС:	0,00	Извођач радова изабран у поступку јавне набавке - треће лице
Сопствена средства:	0,00	
Средства из накнада:	21.850.000,00	

Уређење пешачких стаза

Уређење и обележавање туристичко – пешачких стаза вршиће се на атрактивним локацијама, ради што бољег приказа природних вредности Парка природе „Радан“. Уређење простора вршиће се кроз чишћење постојећих пешачких стаза, и обележавање стазе од Радуловца до Великог крша са пећином Косте

Пећанцаи Стаза Деливоде-Шопот, а њихово обележавање вршиће се маркационим знацима по Кнофелц методи (црвено-бело-црвеним знаковима), и постављањем путоказа. Планира се уређење пешачких стаза у дужини од 10 km.

Планирана средства за израду пешачких стаза (динара)		Извршилац посла
МЗЖС:	0,00	Извођач радова изабран у поступку јавне набавке - треће лице
Средства из накнада:	500.000,00	

Постављање мобилијара

Од планираних радова на уређењу простора, а у функцији одмора и рекреације посетилаца планирано је следеће:

- израда и постављање столова са надстрешницама – „печурке“ 4 ком.
- израда и постављање столова са клупама 2 ком.
- постављање корпи за отпатке 2 ком.
- израда и постављање ложишта за пикник 3 ком.
- уређење и заштита изворишта 3 ком.

Планирана средства за израду и постављање мобилијара, столова са надстрешницама – „печурке“ (динара)		Извршилац посла
Средства из накнада:	800.000,00	Управљач, извођач радова изабран у поступку јавне набавке - треће лице

Планирана средства за израду и постављање столова са клупама (динара)		Извршилац посла
Средства из накнада:	150.000,00	Управљач, извођач радова изабран у поступку јавне набавке - треће лице

Планирана средства за израду и постављање корпи за отпатке (динара)		Извршилац посла
Средства из накнада:	20.000,00	Управљач, извођач радова изабран у поступку јавне набавке - треће лице

Планирана средства за уређење и заштита изворишта (динара)		Извршилац посла
Средства из накнада:	225.000,00	Управљач, извођач радова изабран у поступку јавне набавке - треће лице

Планирана средства за израду и постављање ложишта за пикник (динара)		Извршилац посла
Средства из накнада:	36.000,00	Управљач, извођач радова изабран у поступку јавне набавке - треће лице

VI Промоција вредности заштићеног подручја

Обележавањем Дана заштите Динарида, 7. октобра, указиваће се на важност природног и културног наслеђа земаља Динарског лука, као и испреплетеност природног богатства и културно – историјских вредности овог по много чему посебног простора у Европи.

Дан заштите Динарида – 7 октобар, установљен је 29 маја 2019. године на Генералној Скуштини Паркова Динарида – мреже заштићених подручја Динарида у Парку природе Блидиње (Босна и Херцеговина).

За учешће на семинарима и сајмовима, учешће на студијском путовању и за трошкове угоститељских услуга планирају се следећа средства:

ПРОГРАМ УПРАВЉАЊА ПАРКОМ ПРИРОДЕ „РАДАН“ ЗА 2020. ГОДИНУ

Планирана средства за ућешће на студијском путовању (динара)		Извршилац посла
Средства из накнада:	450.000,00	Управљач, извођач радова изабран у поступку јавне набавке - треће лице

Планирана средства за учешће на семинарима и сајмовима (динара)		Извршилац посла
Средства из накнада:	220.000,00	Управљач, извођач радова изабран у поступку јавне набавке - треће лице

Планирана средства за трошкове угоститељских услуга (динара)		Извршилац посла
Средства из накнада:	200.000,00	Управљач, извођач радова изабран у поступку јавне набавке - треће лице

За презентацију штампање материјала намењеног посетиоцима, флајере, брошуре, публикације, роковнике, мајице, торбе, качкете тј. промотивног материјала са знаком ПП „Радан“, планирају се следећа средства:

Планирана средства за штампање материјала намењеног посетиоцима, флајере, брошуре, публикације са графичком припремом (динара)		Извршилац посла
МЗЖС:	0,00	Извођач радова изабран у поступку јавне набавке - треће лице
Сопствена средства:	0,00	
Средства из накнада:	100.000,00	

Планирана средства за штампање материјала намењеног посетиоцима, роковници, мајице, торбе, качкети тј. промотивног материјала (динара)		Извршилац посла
МЗЖС:	0,00	Извођач радова изабран у поступку јавне набавке - треће лице
Сопствена средства:	0,00	
Средства из накнада:	500.000,00	

Активност ће бити реализована ангажовањем извршиоца путем јавне набавке.

VII Сарадња

1. Сарадња и партнерство са локалним становништвом

Управљач ће настојати да у 2020. години настави сарадњу са:

- локалним самоуправама, општинама: Куршумлија, Бојник, Лебане, Медвеђа и Прокупље.
- Туристичким организацијама
- Невладиним организацијама и другим институцијама.

VIII Посебни послови и задаци

Противпожарна заштита организоваће се у складу са одредбама Закона о заштити од пожара, Закона о заштити природе и Закона о шумама.

Противпожарна заштита у 2020. години одвијаће се кроз превентивну заштиту од пожара. У 2020. години планира се за противпожарну заштиту одржавање противпожарних пруга (ГЈ Пасјача 12/3-1,5 km и ГЈ Петрова гора- Соколов вис 80a-0,2km, и 79a-1km) и набавка напртњача, млатилица, млазница, као и активна дежурстава, трошкови гашења пожара итд.

Планирана средства за противпожарну заштиту		Извршилац посла
Сопствена средства:	60.000,00	Управљач, извођач радова изабран у поступку јавне набавке - треће лице
Средства из накнада:	94.884,00	

IX Извори финансирања

Према Закону о заштити природе („Сл.гл.РС“, број 36/09, 88/10 и 91/2010 – исправка,14/16 и 95/18 – др.закон) финансирање заштићеног подручја обезбеђује се из: средстава Буџета Републике Србије, аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе; накнада за коришћење заштићеног подручја; прихода остварених у обављању делатности и управљања заштићеним подручјем; средстава обезбеђених за реализацију програма, планова и пројеката у области заштите природе; донација, поклона и помоћи и других извора у складу са законом.

За реализацију Програма управљања ПП „Радан“ планирана су укупна средства за 2020. годину у износу од **77.409.838,31** динара од чега: средства Буџета Републике Србије у износу од **5.603.400,00** динара (7,24%), сопствена средства управљача у износу од **2.210.660,57** (2,86%) динара и средства из накнада 69.595.777,74 (89,91%) дин.

Прилог: Финансијски план (Табела прихода и Табела расхода)

Програм урадили:

Биљана Миленковић,
сам. референт за приватне шуме и ЗЖС

Јасмина Томашевић - Вељовић,
самостални референт за ЗЖС

Директор
ШГ „Топлица“ Куршумлија

Небојша Миховиловић, дипл.инж.шум.